

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 02
E vergunningen@odh.nl
I www.odh.nl

Zaaknummer : 00475418
Ons Kenmerk : ODH-2017-00019545
Datum : 24 APR. 2018

Besluit Wet natuurbescherming

Onderwerp

Het geven van een opdracht ex artikel 3.18, eerste lid, van de Wet natuurbescherming aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland om de omvang van de populatie van de rosse stekelstaart in Zuid-Holland, welke uit enkele tientallen rosse stekelstaarten bestaat, te beperken. Ter uitvoering van de opdracht wordt gebruik gemaakt van een luchtdrukgeweer, met of zonder geluiddemper. Hierbij hebben de uitvoerders toegang tot alle gronden, met uitzondering van particuliere erven en tuinen. Tevens wordt ontheffing verleend voor gebruik van het geweer binnen de bebouwde kom en in jachtvelden die niet voldoen aan de wettelijk gestelde regels.

Besluit

Wij besluiten:

- I. een opdracht ex artikel 3.18, eerste lid, in samenhang met het vierde lid, van de Wet natuurbescherming te geven aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland om de omvang van de populatie van de rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*) in de provincie Zuid-Holland te beperken;
- II. dat ter uitvoering van de opdracht als bedoeld onder beslispunt I. personen aangewezen worden door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland die toegang hebben tot alle gronden, niet zijnde particuliere erven en tuinen, zo nodig met behulp van de sterke arm;
- III. ter uitvoering van de opdracht als bedoeld onder beslispunt I. ontheffing te verlenen van de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels over het geweer en het volgende middel aan te wijzen:
 - een luchtdrukgeweer met of zonder geluiddemper met een aan de loopmondning gemeten hoeveelheid energie van tenminste 35 joule en vervormbare kogels als munitie;
- IV. ter uitvoering van de opdracht als bedoeld onder beslispunt I. ontheffing te verlenen van het verbod om het geweer te gebruiken:
 - binnen de bebouwde kom of op terreinen als bedoeld in artikel 3.21, derde lid, van de Wet natuurbescherming;
 - op gronden, niet zijnde een jachtveld dat voldoet aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels;
- V. de voorschriften 1 tot en met 7 te verbinden aan deze opdracht.

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

VOORSCHRIFTEN

- 1 Deze opdracht mag enkel uitgevoerd worden door personen die schriftelijk zijn aangewezen door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland. De Faunabeheereenheid Zuid-Holland houdt in overeenstemming met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid een overzicht bij met de gegevens van de uitvoeringsformulieren dat regelmatig aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid wordt toegezonden.
- 2 De uitvoerder van deze opdracht dient dit besluit en de schriftelijke aanwijzing door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland tijdens een bestrijdingsactie bij zich te dragen.
- 3 De Faunabeheereenheid Zuid-Holland dient voorafgaand aan de uitvoering van deze opdracht zorg te dragen voor afstemming met de betrokken autoriteiten en terreinbeheerders, en zij meldt vooraf het moment en de locatie van optreden.
- 4 Indien de uitvoerder optreedt binnen de bebouwde kom, dienen de werkwijze, locatie, omstandigheden en te gebruiken middelen vooraf afgestemd te worden met de politie.
- 5 De uitvoerder van deze opdracht dient bij het handelen op deze opdracht herkenbaar als exotenbestrijder gekleed te zijn.
- 6 Indien mogelijk dient op de dag voorafgaand aan, doch uiterlijk een uur voor, de actie door de uitvoerder melding te worden gemaakt bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, afdeling Toezicht en handhaving, team Groene Wetten. E-mailadres voor meldingen is meldingWnb@ozhz.nl, telefoonnummer is 078-7708081 (inspreken op antwoordapparaat). Hierbij moet de (vermoedelijke) locatie vermeld worden, evenals de datum, het tijdstip, de werkwijze, te gebruiken middelen en de omstandigheden waarop de bestrijdingsactie zal plaatsvinden.
- 7 De Faunabeheereenheid Zuid-Holland rapporteert jaarlijks over de uitvoering van deze opdracht in het jaarlijks verslag op een wijze zoals vastgelegd in artikel 2.3, tweede lid van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

De rosse stekelstaart is een kleine eend die oorspronkelijk afkomstig is uit Noord-Amerika en niet van nature in de EU voorkomt. In 2015 bevond het grootste aantal rosse stekelstaarten van de EU zich in Engeland, maar door intensieve bestrijding in opdracht van de Britse overheid is het aantal exemplaren fors afgenomen.¹ Verder is de soort aanwezig in Ierland, Nederland, België en Frankrijk. De verwachting is dat de rosse stekelstaart zich zal vestigen in een groot deel van Europa.

Op 3 september 2012 met kenmerk PZH-2012-349284462 hebben wij een aanwijzing ex artikel 67 van de Flora- en faunawet verleend voor het bestrijden van bepaalde exoten en verwilderde dieren in de provincie Zuid-Holland. Deze aanwijzing maakt het voor de jachthouder ter plaatse en voor jachtaktehouders met toestemming van de grondgebruiker, mogelijk om onder andere de rosse stekelstaart te bestrijden. Het bestrijden van de rosse stekelstaart is in overeenstemming met Europese afspraken die zijn gemaakt in het kader van de Conventie van Bern (het Biodiversiteitsverdrag) en het Nederlandse exotenbeleid. Tot nu toe steekt het afschotresultaat in Nederland zeer mager af bij de resultaten en de omvangrijke inzet in bijvoorbeeld Engeland, Frankrijk en België.

Voor het bestrijden van de rosse stekelstaart zien wij de noodzaak om een extra middel, te weten een luchtdrukgeweer, toe te staan om de stand van de rosse stekelstaart in Zuid-Holland te beperken. Hiervoor willen wij de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (hierna: FBE) aanwijzen, die op haar beurt bepaalde personen aanwijst, die gebruik van dit extra middel kunnen maken. Voor een effectieve bestrijding is het ook nodig om de uitvoerders toegang te geven tot alle gronden (met uitzondering van particuliere erven en tuinen) en daarnaast ontheffing te verlenen van enkele verboden die verbonden zijn aan het gebruik van het geweer.

Wij besluiten om naast de aanwijzing van 3 september 2012 aanvullend een opdracht ex artikel 3.18 Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) af te geven aan de FBE om de stand van de rosse stekelstaart in Zuid-Holland te beperken met een luchtdrukgeweer met of zonder geluiddemper.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Op 22 oktober 2014 is de Verordening betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten vastgesteld. Deze verordening is op 1 januari 2015 in werking getreden.² Op grond van deze verordening is op 13 juli 2016 de uitvoeringsverordening vastgesteld met een lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten, welke op 3 augustus 2016 van kracht is geworden.³ Per 2 augustus 2017 is de Unielijst uitgebreid met nog 12 soorten.⁴ Op de lijst staan nu 49 invasieve exoten, waaronder de rosse stekelstaart. Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld, gekweekt, vrijgelaten in het milieu of gehouden. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Op grond van artikel 3.37 van de Wnb is de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de bevoegde instantie om de exotenverordening uit te voeren, wat betekent dat hij ook verantwoordelijk is voor de uitvoering van de uitroeiings-, beheers- en herstelmaatregelen. Artikel 3.38, tweede lid, van de Wnb biedt echter de mogelijkheid om gedeputeerde staten van de provincies te belasten met de uitvoering van genoemde maatregelen. Aan de door artikel 3.38, tweede lid, van de Wnb geboden mogelijkheid is invulling

¹ Sarat, E., Food and Environment Research Agency, Ruddy duck (*Oxyura jamaicensis*), Programme to eradicate ruddy ducks in the U.K. <http://www.gt-ibma.eu/wp-content/uploads/2016/10/Oxyura-jamaicensis3.pdf>

² Verordening (EU) Nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014; betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.

³ Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 van de commissie van 13 juli 2016 tot vaststelling van een lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad.

⁴ Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1263 van de commissie van 12 juli 2017 tot actualisering van de bij Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad vastgestelde lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten.

omgevingsdienst HAAGLANDEN

gegeven in artikel 3.32 van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb). Bij ministeriële regeling kunnen soorten aangewezen worden. Op 22 februari 2018 zijn in artikel 3.30a, eerste lid, van de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb), de soorten aangewezen ten aanzien waarvan gedeputeerde staten van de provincies worden belast met de uitvoering van de hiervoor genoemde maatregelen.⁵ Eén van de soorten genoemd in de bijlage behorende bij 3.30a, eerste lid, van de Rnb is de rosse stekelstaart. Dit betekent dat wij belast zijn met de uitroeingsmaatregelen van onder andere de rosse stekelstaart.

De rosse stekelstaart is genetisch verwant aan de wereldwijd bedreigde witkopeend, welke in Spanje voorkomt. De rosse stekelstaart kan kruisen met de witkopeend waardoor bij aanwezigheid van beide soorten in hetzelfde gebied, de witkopeend zal verdwijnen. Hierdoor is de rosse stekelstaart de grootste bedreiging van het voortbestaan van de witkopeend. Door de mogelijkheid van hybridisatie met de witkopeend is deze soort op de Unielijst van EU-verordening 1143/2014 geplaatst.

Op grond van artikel 3.18, eerste lid, in samenhang met het vierde lid, van de Wnb kunnen Gedeputeerde staten aan faunabeheereenheden of wildbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen, of aan personen opdracht geven om de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van exoten te beperken. Deze opdracht kan worden verleend voor de redenen, genoemd in artikel 3.17, eerste lid, onderdelen a, b en c van de Wnb.

Beoordeling

Ondanks de reeds uitgevoerde bestrijding, is de rosse stekelstaart nog steeds niet uitgeroeid in Zuid-Holland of Nederland. Dat het in Nederland zo moeizaam gaat met het afschot, heeft verschillende oorzaken. Een van de oorzaken is dat afschot leidt tot verstoring van andere dieren, zodat terreinbeheerders niet willen meewerken of zodanige randvoorwaarden stellen dat er in de praktijk weinig of niets van terecht komt. Om de bestrijding te bevorderen achten wij het gewenst om een opdracht ex artikel 3.18 van de Wnb te geven waarbij ook het gebruik van een luchtdrukgeweer is toegestaan, alsmede ontheffing van enkele verboden die zijn verbonden aan het gebruik van het geweer.

Belang

Op basis van het vigerende aanwijzingsbesluit ex artikel 67 van de Flora- en faunawet van 3 september 2012 (kenmerk PZH-2012-349284462) kunnen rosse stekelstaarten in onze provincie reeds bestreden worden. Dit aanwijzingsbesluit geldt krachtens artikel 9.5, zesde lid, van de Wnb als besluit tot het geven van opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, van de Wnb. In dit aanwijzingsbesluit is reeds onderbouwd dat het wettelijke belang "ter bescherming van flora en fauna" in het geding is. Ook is bij de plaatsing van de rosse stekelstaart op de Unielijst van EU-verordening 1143/2014 bepaald dat deze soort een bedreiging vormt voor witkopeend (zie hierboven).

Staat van instandhouding

De rosse stekelstaart is geen vogelsoort die is beschermd onder de Wnb; de verbodsbepalingen opgenomen in de paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wnb gelden niet voor exoten.

Er hoeft dan ook niet getoetst te worden aan de staat van instandhouding.

Andere bevredigende oplossing

Sinds circa 2003 bestaat er binnen Zuid-Holland de mogelijkheid voor jachthouders en grondgebruikers tot het vangen en schieten van de rosse stekelstaart binnen het eigen veld, dit op basis van de aanwijzing ex artikel 67 van de Flora- en faunawet. Dat er geen andere bevredigende oplossing is dan het doden van de rosse stekelstaart, is reeds aangetoond bij de vaststelling van dit aanwijzingsbesluit. Deze mogelijkheid tot bestrijding heeft echter nog niet tot het gewenste resultaat geleid.

Om de rosse stekelstaart te kunnen elimineren, is de inzet van gespecialiseerde rosse stekelstaartbestrijders noodzakelijk, die de soort snel kunnen herkennen en die tijd zullen vrijmaken om individuele

⁵ Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 22 februari 2018, nr. WJZ/17141167, houdende wijziging van de Regeling natuurbescherming (aanwijzing van door de provincies te bestrijden invasieve uitheemse soorten), Staatscourant nr. 13678, 7 maart 2018.

omgevingsdienst HAAGLANDEN

exemplaren van dit dier te vinden en te doden. De FBE zal hierbij optreden als coördinator en bepaalde personen aanwijzen om deze opdracht uit te voeren.

De plaatsen waarvan bekend is dat de rosse stekelstaart voorkomt, hebben veelal het karakter van plassen die zijn ontstaan na zandwinning, recreatieplassen, plassen in stadsparken of natuurgebieden. Dit zijn alle terreinen waar gebruik van het geweer vaak moeilijk of onwenselijk wordt geacht. Om schadebestrijding effectiever uit te kunnen voeren is de aanvulling van het middel luchtdrukgeweer gewenst, aangevuld met een ontheffing om af te wijken van enkele verboden die aan het gebruik van het geweer verbonden zijn (zie hieronder).

Middelen en methoden

In artikel 3.25, eerste lid van de Wnb is bepaald dat bij onder meer het geven van een opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde vogels en dieren mogen worden gebruikt. Op grond van artikel 3.26, derde lid, van de Wnb kan hierbij ook ontheffing – daaronder begrepen de opdracht tot populatiebeheer⁶ – worden verleend van de regels die krachtens artikel 3.26, tweede lid, van de Wnb zijn gesteld aan het gebruik van het geweer en munitie.

Luchtdrukgeweer, geluiddemper en munitie

Een luchtdrukgeweer wijkt af van de wettelijke regels die zijn gesteld aan het geweer, namelijk van het verbod op het gebruik van andere geweren dan hagel- en kogelgeweren. Daarnaast is ook het voorzien van het geweer met een geluiddemper verboden.

Rosse stekelstaarten komen vooral in waterrijke gebieden en op plassen voor. Om verstoring (van dier, maar ook van de mens) zo veel als mogelijk te voorkomen en om risico te verminderen, is het gebruik van een luchtdrukgeweer, eventueel voorzien van een geluiddemper, met een aan de loopmondung gemeten hoeveelheid energie van tenminste 35 joule gewenst. Met een luchtdrukgeweer met deze eigenschappen kan een rosse stekelstaart effectief worden gedood. Het gebruik van een luchtdrukgeweer, al dan niet in combinatie met een geluiddemper, zorgt immers voor minder verstoring en een lager veiligheidsrisico voor de omgeving. Ook kan de geluiddemper de kans op het schieten van meerdere rosse stekelstaarten op één locatie vergroten. De kans dat een tweede dier opschrikt en wegvliegt bij het schieten van het eerste dier is door het gebruik van een geluiddemper kleiner. Dit kan bijdragen aan een snellere uitroeiing van de soort in Zuid-Holland.

Er zal als munitie gebruik worden gemaakt van kogels die vervormen bij het treffen (artikel 3.14, derde lid van het Bnb).

Betreden alle gronden, met uitzondering van particuliere gronden

In Zuid-Holland komen hoogstens enkele tientallen rosse stekelstaarten voor. Bij de telling in 2016 zijn er in Nederland 34 rosse stekelstaarten geteld, waarvan 12 in Zuid-Holland.⁷ Voor effectieve bestrijding van de in Zuid-Holland levende rosse stekelstaarten worden door de FBE bepaalde personen aangewezen die actief op zoek gaan naar deze dieren om ze uit te roeien. Het is hierbij van belang dat de uitvoerder snel kan handelen. Wij zullen daarom bepalen dat de uitvoerders van deze opdracht toegang hebben tot alle gronden, met uitzondering van particuliere erven en tuinen. Op deze wijze kan de uitvoerder snel handelen na melding van een waarneming en niet worden tegengewerkt door de administratieve handelingen om alle benodigde toestemmingen te vergaren. Met de tijd die dat kan kosten, is er een grote kans dat de vogel al gevlogen is.

Wij geven nadrukkelijk geen toestemming voor toegang tot particuliere erven en tuinen. Dit betekent dus dat de eigenaar van een particuliere tuin of erf het recht heeft om de bestrijder de toegang tot zijn/haar grond te weigeren.

Uiteraard zal de FBE, zoals voorgeschreven, zorg dragen voor afstemming met de betrokken autoriteiten en beheerder van alle te betreden gronden. Echter, indien een rosse stekelstaart op een ongebruikelijke plaats

⁶ Nota van toelichting Besluit natuurbeschermingswet, pag. 84.

⁷ Slaterus R. 2016. Actueel voorkomen van Rosse Stekelstaarten in Nederland, situatie februari 2016. Sovon-rapport 2016/23. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

omgevingsdienst HAAGLANDEN

opduikt, zal er niet altijd tijd zijn voor afstemming. Het is noodzakelijk om ook in die situatie te kunnen optreden. Om misverstanden bij de bestrijding in het veld zoveel mogelijk te voorkomen, hebben wij in voorschrift 5 vastgelegd dat de uitvoerders van deze opdracht herkenbaar als exotenbestrijder in het veld gekleed moeten zijn. Bestrijding van rosse stekelstaarten binnen de bebouwde kom dient conform voorschrift 4 altijd vooraf gemeld te worden bij de politie.

Bebouwde kom en jachtveldvereisten

In aanvulling op het betreden van alle gronden (met uitzondering van particuliere erven en tuinen), is er ook ontheffing nodig van enkele verboden die zijn verbonden aan het gebruik van het geweer. Op grond van artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bnb is het verboden een geweer te gebruiken binnen de bebouwde kom of op terreinen als bedoeld in artikel 3.21, derde lid, van de Wnb. Ook is het op grond van artikel 3.26, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wnb verboden om het geweer te gebruiken op gronden, niet zijnde een jachtveld dat voldoet aan bij algemene maatregel van bestuur gestelde regels.

Bij de uitroeiing van de rosse stekelstaarten kan het nodig zijn om met het geweer op te treden binnen, of grenzend aan, de bebouwde kom. Deze terreinen voldoen per definitie niet aan de jachtveldvereisten, omdat zij niet meetellen in de berekening van de oppervlakte (zie artikel 3.12 van het Bnb). Ook kunnen de rosse stekelstaarten zich begeven op buiten de bebouwde kom gelegen terreinen die niet voldoen aan de jachtveldvereisten, of op terreinen waarvan het lastig is om alle benodigde toestemmingen te komen om aan een bejaagbaar veld te komen. Voor de effectieve uitroeiing van de soort achten wij het noodzakelijk om ook ontheffing te verlenen van de twee genoemde verboden. Dit om dezelfde redenen als waarom wij toestemming geven voor toegang tot alle niet-particuliere gronden (zie hierboven). De uitvoerder blijft te allen tijde verantwoordelijk voor veilig gebruik van het geweer.

Lokmiddelen

Voor effectieve bestrijding van de rosse stekelstaarten kunnen ook lokmiddelen worden ingezet. Hulpmiddelen die veelvuldig worden ingezet bij schadebestrijding met het geweer zijn lokfluiten, niet-levende lokvogels en lokvoer. Deze lokmiddelen kunnen zonder meer worden gebruikt. In de motie op de Uitvoeringsregelgeving Wet natuurbescherming is de regering namelijk verzocht om artikel 3.9 van het ontwerp van het Bnb zo aan te passen, dat er duidelijkheid zou zijn over het al dan niet toestaan van hulpmiddelen voor de jacht op vogels. Deze motie is verworpen. In de mondelinge toelichting meldt de staatssecretaris dat onder de Wnb hulpmiddelen niet hoeven te worden gereguleerd. Alleen middelen die in de richtlijnen worden genoemd, moeten worden gereguleerd.⁸

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de opdracht te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de vergunning van de Wet natuurbescherming in het kader van de gebiedenbescherming (Natura 2000). Hiervoor zijn wij bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande concluderen wij dat deze opdracht gegeven kan worden voor de reductie van de populatie van de rosse stekelstaart met het luchtdrukgeweer, eventueel voorzien van een geluiddemper, met een aan de loopmondning gemeten hoeveelheid energie van tenminste 35 joule en met vervormbare kogels. Hierbij mag het geweer ook gebruikt worden binnen de bebouwde kom en in een jachtveld dat niet aan de wettelijke eisen voldoet. Ook bepalen wij dat de uitvoerders van deze opdracht toegang hebben tot alle gronden (met uitzondering van particuliere erven en tuinen).

⁸ Motie leden Dijkgraaf en Geurts, 8 juni 2016, Vergaderjaar 2015/2016, Kamerstuk 33348 nr. 183.

